

Skovdyrkeren

Nr. 99 - december 2024

ØERNE

88-årige Ib passer juletræer fra el-scooteren

Certificeringen
gav overskud

Værdifuld natur
er udpeget

God effekt af
helårsgræsning



SKOVDRKERNE

Skovene har fået nyt ministerium	2
Kort nyt	3
88-årig er aktiv juletræsdyrker	4
Skovrejsning skal udløse fuld kompensation	8



Heidi dyrker biodiversitet på sine marker 10



Certificeringen betalte sig	14
Fagfolk blev klogere på udpegninger	17
Ny struktur i Skovdyrkerne	20

Forsidebilledet:

Ib Bechmann er 88 år, og han kan ikke længere gå. Men han dyrker fortsat juletræer og producerer klippegrønt. Hver dag kører han ud i kulturen på sin el-scooter.

Foto: Jens Mathiasen.



Forvaltningen af nye og eksisterende skove er rykket ind under ministeriet for grøn trepart. Arkivfoto: Jens Mathiasen

Skovene har fået nyt ministerium

Forvaltningen af de danske skove er flyttet til det nye ministerium for grøn trepart, hvor Jeppe Bruus er minister.

Danmarks skove er blevet en del af det nye ministerium for grøn trepart, som skal implementere den grønne trepartsaftale.

Ministeren for grøn trepart, Jeppe Bruus, har dermed fået en ny rolle som minister for både eksisterende skove og fremtidige skovrejsningsprojekter.

Ændringen er bekræftet af Miljø- og Ligestillingsministeriet i en besked til Dansk Skovforening.

Tidligere var der tvivl om, hvorvidt kun skovrejsning skulle flytte, men det står nu klart, at al skovforvaltning er overgået til det nye ministerium.

Ny styrelse

Under ministeriet er der oprettet en ny styrelse, Styrelsen for Grøn Arealomlæg-

ning og Vandmiljø. Styrelsen skal fokusere på at omdanne det danske landskab med mere skov, forbedre vandmiljøet og fremme bæredygtig landbrugs- og fødevarerproduktion.

Styrelsen får over 1700 medarbejdere, som overflyttes fra Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen, ifølge Altinget.

Naturstyrelsen er også flyttet ind under det nye ministerium, hvilket betyder, at trepartsministeriet nu også har ansvaret for naturforvaltning. Med dette skifte følger ansvaret for naturdirektiver og naturgenopretningsprojekter.

Naturstyrelsen vil fortsætte sit arbejde, men nu i tæt samarbejde med Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

jma

Udgiver: De Danske Skovdyrkerforeninger
Parallelvej 9A, 8680 Ry

www.skovdyrkerne.dk

Ansvarshavende redaktør: Kristian Gernow

Redaktør: Jens Mathiasen / jma@skovdyrkerne.dk

Layout: Landbrugsmedierne

Tryk: PE Offset A/S – ISSN 2445-785X



Video om skovkampagnen

Sammen med Dansk Skovforening, Hedeselskabet og TMI – Træ- og Møbelindustrien har Skovdyrkerne skabt kampagnen Takketværeskoven. Her bliver der stillet skarpt på alle de ting, danskerne får - netop takket være skoven.

Kampagnen kunne kun blive til virkelighed takket være de mange bidragsydere. I en ny lille video siger parterne bag kampagnen tak og opfordrer samtidig til at dele budskabet om alt det, danskerne får fra skoven.



Se videoen på Skovdyrkerens Facebook-side i opslaget fra onsdag 6. november eller klik ind på den via linket herunder. https://fb.watch/vNzi_NM3Ao/

Flere end 50 CLT-byggerier opført i Danmark



Antallet af byggerier med CLT (krydslamineret træ) stiger markant i Danmark. Ifølge en optælling fra Træinformation er der de seneste 20 år opført over 50 bygninger med CLT som konstruktionstype, og yderligere 20 projekter er i gang.

Bygningerne spænder fra boliger og kontorer til villaer og hoteller. Omkring halvdelen er etagebyggerier på mellem to og otte etager. Det skriver Træinfo.dk.

Udviklingen har øget erfaringen med CLT i den danske byggebranche og gjort CLT til en mere traditionel konstruktionstype på flere projekter. Det styrker udviklingen af træbyggeri generelt.

*Brugen af CLT-konstruktioner i danske træbyggerier tager fart.
Foto: Træinfo.dk*

Oslo-bygning kåret som verdens mest bæredygtige

Kontorbygningen HasleTre i Oslo er blevet kåret som verdens mest bæredygtige kommercielle bygning ved Architizer A+Awards 2024.

Bygningen er Red Barnets hovedkontor. Det er en 3000 kvadratmeter stor træbygning. Den er opført i CLT-træ og isoleret med træfiber.

Alle samlinger i bygningen er udført med træpropper, træsøm og låseklodser af krydsfiner. Gulve og vægge er samlet med en moderniseret udgave af trælåse. Det skriver Arkitekturtrae.dk.

Hovedparten af de indvendige overflader er træ, behandlet med en diffusionsåben natur-



olie. Selv nogle toiletter og håndvaske er lavet af træmateriale.

HasleTre udleder 60 procent mindre CO2 end en standard erhvervsbygning.

Træer rykker mod nord som reaktion på klimaforandringer

Ny forskning viser, at flere træarter i Europa og Nordamerika flytter sig mod koldere og vådere områder for at overleve det varmere klima.

Undersøgelser fra Lunds Universitet, der omfatter over to millioner træer fra 73 arter, afslører, at to tredjedele af de mest almindelige arter viser tegn på forandringer, der kan kobles til klimaændringer, skriver træ.dk

Thomas Pugh, som er forsker i naturgeografi og økosystemvidenskab i Lund, siger til forskning.se, at træernes reaktion på klima-ændringerne er noget, man bliver nødt til at tage hensyn til.

Træerne samles i større tal i køligere områder, hvilket bekræfter, at trægrænsen langsomt bevæger sig nordpå. Forskerne understreger derfor, at det er vigtigt at tage højde for disse ændringer i fremtidige genplantnings- og bevaringsprojekter. Visse arter vil måske ikke længere kunne trives på deres nuværende voksesteder.

Bibelsk træ genopstår

Forskere har fået liv i et mere end tusind år gammelt frø fra Judæa-ørkenen, hvis forfædre muligvis optræder i Bibelen med særlige medicinske egenskaber.

Forhistorien er, at i 1980'erne fandt en flok arkæologer et ældgammelt frø i en hule i den judæiske ørken. Mere end 20 år senere plantede forskere fra Hadassah Medical Center i Jerusalem så frøet. Det er nu blevet til et stort træ på tre meter.

Træet, der går under navnet Sheba, er blevet undersøgt for måske at kunne afsløre nogle af Bibelens hemmeligheder. Det skriver Nature.com ifølge træ.dk.

Sheba har fået taget DNA-tests, kemiske analyser og kulstof 14-prøver. Det står nu klart, at frøet kan dateres til mellem 993 og 1202 e.Kr. Sandsynligvis er det en overlever fra en ellers uddød bestand af træer, der er kendt fra Bibelens gamle testamente for det harpiksholdige ekstrakt kaldet torsi. Det er en balsam med helbredende egenskaber.



88-årig passer juletræer fra sin røde el-scooter



Ib Bechmann har en ukuelig appetit på livet og er fyldt med virkelyst. Han kan ikke længere gå, men passer nu sine juletræer fra el-scooteren.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Det summer imellem juletræerne, og kort efter dukker en rød el-scooter frem.

Ib Bechmann har fat i styret og ruller hjemmevant ned ad sporet i kulturen.

Han er 88 år og kan ikke længere gå. Men han har ikke sat farten ned af den grund.

Hver eneste dag starter han scooteren og kører fra bopælen i Brædstrup og ud til sin juletræejendom. En tur på fem kilometer.

Juletræerne er gået i blodet. Det er en livslang passion, der holder ham i gang, selvom bentøjet svigter.

- Jeg holder virkelig meget af min ejendom. Jeg nyder at arbejde med juletræerne og mine klippebevoksninger. Faktisk

kan jeg ikke slippe det, og jeg kører herud hver eneste dag, siger han.

Tandlæge og juletræsdyrker

Ib Bechmann er tandlæge. Han åbnede egen klinik i Horsens i 1969 sammen med sin kone.

Det med juletræerne har altid interesseret ham, og i 1972 købte han landbrugsejendommen Rævedal sammen med sin far og bror.

- Jeg overtog selv ejendommen et års tid senere. Men i mange år var det hele familien som deltog i tilplantningen. Altså min far og mor samt min brors og min egen familie. Det var otte personer i alt, siger han.

I midten af 1980'erne var der juletræer og pyntegrønt på alle egnede områder. I flere årtier passede han ejendommen og produktionen sideløbende med tandlægeerhvervet.

Han har ikke selv landbrugsbaggrund. Der er heller ikke landbrugsfolk i familien.

- Jeg ved godt, hvor interessen stammer fra. Vi skal helt tilbage til min skoletid. Jeg gik i klasse med Peter Heilmann, som kom fra et gods i Østjylland. Derfra fik jeg indblik i skovbrug og juletræsdyrkning, og det synes jeg var helt utroligt spændende, siger han.

Løbende indplantning

Terrænet på Rævedal er varieret og bakket. Efteråret har malet landskabet rødbrunt, og lav oktobersol får omgivelserne til at stråle i gyldne nuancer.

Scooteren ruller ned ad en stejl bakke. På begge sider af sporet står store og små juletræer imellem hinanden. Proveniensen er den klassiske Ambrolauri.

- Jeg er en af de få dyrkere, som stadig bruger løbende indplantning, hvor jeg planter nye træer ind, efterhånden som salgstræerne skoves, fortæller han.

- Dyrkningsmæssigt er det aldeles urationelt, men det har også flere fordele. Det giver et godt mikroklima for de nye planter. Det giver en bedre udnyttelse af jorden, og det er langt pænere at se på,



Der er overstandere af bøg i kulturene, og det giver smukke omgivelser. Det hele behøver ikke at være så effektivt og rationelt for Ib Bechmann.



Ib Bechmann er 88 år. Fra el-scooteren klipper og passer han fortsat sine juletræer og nobilis-bevoksninger.

fortsætter han.

Selvom andre måske ville vælge en mere effektiv metode, holder Ib Bechmann fast i sin måde at gøre tingene på.

- Vi har også plantet mange overstandere ind - hvert fjerde træ i hver ottende række. Det var mest el, men også bøg. Efterhånden fældede vi dem, men lod en del bøge stå tilbage for at pynte på kulturen, siger han.

- Det er heller ikke dyrkningsmæssigt optimalt, men det giver smukke omgivelser. Det hele behøver ikke at være så effektivt og rationelt, og jeg kan godt dyrke gode juletræer i de smukke omgivelser, siger han.

Ejendommen Rævedal

- Ligger ved Brædstrup i Østjylland.
- Ejers af Ib Bechmann.
- 12 hektar i alt. Gruset, sandet jordbund i bakket terræn.
- 4 hektar juletræer med løbende indplantning. Proveniensen er Ambrolauri.
- 4-5 hektar nobilis bevoksninger til klip i forskellige aldre. Provenienserne er Flensborg og Mølleskoven.
- Det øvrige areal er veje, stier, naturareal, naturskov med mere.

Juletræer og nattefrost

I 1970'erne og 1980'erne var klimaet væsentligt koldere end i dag.

- Det betød, at især forårsnattefrosten, som er aldeles ødelæggende for juletræskulturerne, forekom hvert år - og især i lavningerne her på ejendommen, siger han.

Han fortæller, at dengang var de nordmannsgran, man kunne få, den meget tidlige og meget hurtigvoksende proveniens Giresun og den noget bedre Savsat Papart.

- Ret hurtigt fandt vi ud af, at vi ikke kunne plante juletræer i de laveste områder - ikke engang rødgran, som vi også forsøgte os med. De laveste områder blev ➔



Omkring halvdelen af det samlede areal er nobilis til klip. Ib Bechmann kan fortsat klippe lidt fra sin scooter.



Ib Bechmann bruger nu sin elscooter til at komme omkring i sine juletræskulturer.

→ så til græsklædte slugter med enkelte hårdføre buske. Det viste sig at være positivt for ejendommen. For en juletræskultur på en firkantet flad mark er altså ikke nogen skønhedsåbenbaring, siger han.

Limede tøjklammer i køkkenet

Det med at dyrke gode kegleformede træer har altid været målet for Ib Bechmann. Han har øje for detaljen og går målrettet efter, at salgstræerne skal opnå høj kvalitet.

Faktisk er det ikke så svært, mener han,

- Det er enkelt. Du skal jo bare være over dem hele tiden, siger han og smiler.

- Juletræsdyrkning kræver rettidighed og engagement. Gør man det kun halvhjertet, bliver kvaliteten for ringe, uddyber han.

Tilbage i 1980'erne fandt han på at montere pinde på træernes toppe.

- Jeg så, hvordan toppene blev ødelagt af fuglene om foråret. Derfor støvsugede jeg vores hjem for blomsterpinde og tøjklammer, som jeg limede sammen i køkkenet. Jeg husker alverdens forsøg med

at montere pindene på træerne, siger han.

- Jeg kan også huske, at min skovfoged Bent W. Nielsen fra Skovdyrkerne var noget overrasket. Det havde han alligevel aldrig set hos andre dyrkere, og han mener vist stadig, at jeg opfandt fuglepinde i juletræsdyrkingen, siger Ib Bechmann.

Utallige arbejdstimer

Ib Bechmann blev pensioneret som 64-årig i 2001. På det tidspunkt solgte han tandlægeklinikken og helligede sig arbejdet med juletræerne. Det var også i de år, at han blev en habil golfspiller med handicap 17.

Det er hændt, at jeg er taget på golfbanen og har fortrudt. Men jeg har aldrig fortrudt en dag i juletræerne.

Imens han stadig var tandlæge, klarede han selv langt det meste af arbejdet i juletræerne.

- Jeg brugte utallige weekender herude. Som regel var jeg også i juletræerne onsdag efter arbejde. For mig har de mange timer aldrig været en byrde, for jeg har altid nydt hver eneste sekund herude siger han.

Han tænker lidt – og sender så en ekstra bemærkning afsted.

- Faktisk er det hændt, at jeg er taget på golfbanen og har fortrudt. Men jeg har aldrig fortrudt en eneste dag i juletræerne, fastslår han.

Får hjælp af gode folk

Ryggen har bøvet igennem flere år, og de seneste år har Ib Bechmann brugt scooter for at komme rundt i kulturen.

Som det ser ud nu, er Ib Bechmann nødt til at leje arbejdskraft ind. Skovdyrkerne hjælper med opmærkning, salg med mere. Den gode nabo Bjarne Dalsgaard er også en uvurderlig hjælper.

- Rygproblemerne gør, at jeg ikke længere kan gå. Men jeg klipper fortsat lidt



Der produceres gode træer med løbende indplantning.



Golf har været en stor passion ved siden af juletræerne. Der står fortsat køller og bolde ved toppen af et langt lige spor. Herfra har Ib Bechmann og hans kone ofte testet dagsformen.

pyntegrønt. Og så »hundser« jeg lidt med folkene herude. Det er der jo nogen, der skal gøre, siger han og smiler.

Biodiversiteten får plads

Naturen har altid haft en stor plads i Ib Bechmanns bevidsthed. På Rævedal tri-

ves biodiversiteten side om side med juletræerne.

I ejendommens fjerne ende ligger et stykke naturskov på en lille hektar. Skovarealet har været uberørt i cirka 100 år.

- Det er 50 år siden, vi kom til ejendommen, og vi har aldrig rørt det. Før vores tid havde det også ligget urørt i mange årtier, fortæller Ib Bechmann.

Der er mange forskellige arter som blandt andet poppel, pil, eg og fuglekirsbær med flere. Når et gammelt træ vælter, får det lov at ligge til insekterne.

- Jeg nyder naturskoven og den variation, som skoven tilfører til ejendommen. Jeg har bestemt ikke planer om at dyrke arealet aktivt, forsikrer han.

Måske generationsskifte på vej

Fra naturskoven fører stierne tilbage til ejendommen. Ib Bechmann vender scooteren og på vejen tilbage reflekterer han lidt over tilværelsen.

Dåbsattesten er ikke længere helt ny, men han nyder fortsat at producere juletræer og klippegrønt fra sin ejendom.

- Det bedste ved Rævedal er, at jeg kan arbejde med træerne og være i naturen. Det elsker jeg virkelig. Det er også den vigtigste årsag til, at jeg holder fast, selv om jeg er oppe i årene, siger han.

- Derudover føler jeg et enormt ejerskab og ansvar for ejendommen. Jeg har jo anlagt det hele og har været her i en stor del af mit liv, fortsætter han.

Han har en søn og en datter, som begge er naturinteresserede. Datteren bor i Albertslund og sønnen bor i Holstebro.

- Min datter har vist erkendt, at der er for langt fra Albertslund. Så det er nok mest sandsynligt, at min søn vil overtage stedet herude. Ellers skal ejendommen sælges på et eller andet tidspunkt, siger han.

Han holder en lille pause, inden han fortsætter.

- Vi må se, hvad der kommer til at ske. Jeg vil i hvert fald blive glad, hvis næste generation på Rævedal vil fortsætte, hvor jeg slipper. Det betyder meget for mig, at dyrkningen af juletræer og klippegrønt fortsætter, når jeg ikke kan mere, siger han.



Planteavler vil have fuld kompensation for skovrejsning

Nordjysk planteavler vil have fuld kompensation for den landbrugsjord, som han skal afgive til skovrejsning. Sker det ikke, vil der ikke blive rejst skov i den skala, som ministeren efterlyser, fastslår han.

Af Jens Mathiasen

Den nordjyske planteavler Klaus Aage Bengtson kræver fuld kompensation for værditab af sin jord, før han vil overveje at rejse skov.

- Jeg er bestemt ikke imod skovrejsning, men det handler om økonomi. Når jeg rejser skov, mister jorden værdi. Det skal jeg selvfølgelig have dækket ind, siger han.

Han er derfor meget utilfreds med den seneste melding fra Jeppe Bruus, der er minister for grøn trepart.

- Ministeren afviser, at vi som landmænd skal have fuld kompensation for vores værditab. Men hvis han står fast på det synspunkt, så kommer vi landmænd ikke til at rejse de mange tusinde hektar skov, som ministeriet ønsker ifølge den nye trepart, siger Klaus Aage Bengtson.

Han vurderer, at landmændene vil vælge andre løsninger.

- Mange landmænd vælger i stedet at lægge jorden brak med braklægningsstøtte eller eksempelvis vil de vælge blomsterbrak, som både understøtter biodiversitet og giver økonomisk mening, forklarer landmanden.

Store tab

Klaus Aage Bengtson påpeger, at han og landmandskollegerne risikerer store tab.

- Skov koster i runde tal omkring 100.000 kroner pr. hektar, mens vel-drevet landbrugsjord handles til omkring 200.000 kroner pr. hektar. Der er altså



- Skovrejsning risikerer at halvere min jordværdi. Det tab skal jeg selvfølgelig have dækket ind, siger planteavler Klaus Aage Bengtson.

tale om en halvering af jordprisen, påpeger han.

Det kan få alvorlige økonomiske konsekvenser i forhold til banker og realkreditte.

- Hvis jordværdien falder så meget, påvirker det selvfølgelig den samlede værdiansættelse af mit landbrug. Det vil forringe min mulighed for at servicere lån og holde mine aftaler med banker og kreditinstitutter, siger han.

Landbrugsformand afviser tvang

Ifølge Landbrug & Fødevarer-formand Søren Søndergaard skal landmænd ikke frygte at blive tvunget til at rejse skov.

- Det er en unødvendig bekymring, og debatten er foregået på et helt forkert



grundlag. Vi ville selvfølgelig aldrig gå med til en aftale, som gav de værditab, som der har været tale om, fastslog formanden ifølge Maskinbladet ved organisationens delegeretmøde i Herning.

Han påpegede, at al omlægning af landbrugsjord til skov i treparten er baseret på frivillige aftaler.

- Ingen bliver altså tvunget til at indgå en aftale om omlægning, som man ikke er tilfreds med. Banker og kreditforeninger vil selvfølgelig heller aldrig gå med til, at vi forærer værdierne væk, sagde han.

Hellere ekspropriation

Ifølge Klaus Aage Bengtson burde staten i stedet ekspropriere jorden.

- Skovrejsning og den grønne omstilling er en samfundsopgave. Derfor bør staten tage ansvaret på en ordentlig måde, siger han.

- Hvis jorden eksproprieres, får vi som jordejere en reel kompensation i stedet for at blive tvunget ind i ordninger, der ikke dækker det faktiske værditab. Det ville være en mere redelig måde at løse opgaven på, mener landmanden.

Klaus Aage Bengtson peger selv på, at 100 hektar af hans egen jord ligger i et vandindvindingsområde. Det gør jorden særligt egnet til skovrejsning.

- Det er den skønneste jord vi ejer. Det kunne være et oplagt areal til skovrejsning. Men hvis vi skal lægge om, så skal vi kompenseres fuldt ud, siger han.



Ifølge seneste udmelding fra Jeppe Bruus, minister for grøn trepart, skal landmændene ikke forvente at blive kompenseret fuldt ud ved omlægning af landbrugsjord til skov. Arkivfoto.

Sikret af Grundloven

Klaus Aage Bengtson er bestyrelsesmedlem i landbrugsorganisationen Bæredygtigt Landbrug. Her vil man gå rettens vej, hvis det bliver nødvendigt.

- Husk på, at ejendomsretten er beskyttet af Grundlovens paragraf 73, der sikrer, at ingen kan tvinges til at afstå deres ejendom uden fuld erstatning. Så hvis ministeren fastholder de nuværende kompensationsvilkår, vil vi være klar til at køre retssager mod staten, lyder det.

Organisationen afholder stormøder i den kommende tid, hvor landmænd vil blive informeret om rettigheder i forhold til skovrejsning og kompensation.

- Vi vil gerne medvirke til den grønne omstilling – men vi vil ikke finde os i at blive kørt over, siger han.

Klaus Aage Bengtson driver planteavl ved Gandrup i Nordjylland. Han driver i alt 700 hektar.

Den politiske aftale om den grønne trepart blev offentliggjort efter redaktionens slutning. Skovdyrkerne følger op med mere information om den nye aftale.



Jordejerne skal ikke forvente at få dækket alle omkostninger ved skovrejsning, fastslog ministeren ved konferencen.

Jordejere får ikke dækket alle omkostninger ved skovrejsning

Jeppe Bruus vil rejse 70.000 hektar ny skov i løbet af de kommende fem år. Det er vigtigt at komme godt i gang med at indfri målene i den grønne trepart. Men jordejere skal ikke forvente at få alle omkostninger dækket, lyder det fra ministeren.

Af Jens Mathiasen

70.000 hektar ny skov over de kommende fem år.

Sådan lyder planen fra Jeppe Bruus, som tidligere på året blev udpeget til minister for grøn trepart.

Han fremlagde den ambitiøse skovrejsningsplan ved den årlige skovpolitiske konference på Christiansborg.

Den nye plan indebærer et højere skovrejsningstempo, end vi tidligere har set, og ministeren anerkendte, at opgaven er stor.

- Det er vigtigt, at vi kommer godt i gang med arbejdet. Skovrejsning er vigtigt for at understøtte den grønne omstilling, biodiversiteten og vandmiljøet, lød det fra Jeppe Bruus.

Tilskud dækker ikke omkostninger

Målet i den grønne trepart er at nå 250.000 hektar ny skov inden 2045. Der er lagt op til et tilskud på 75.500 kroner pr. hektar.

Jeppe Bruus erkendte, at dette

beløb ikke er nok til at dække alle omkostninger ved jordkøb og etablering af skov.

- Nej, det kan ikke dække alle omkostninger, sagde han og uddybede, at satsen i stedet skal ses som en støtte, der kan hjælpe projekterne i gang.

Opbakning fra branchen

Fra skovbrugets brancheforening, Dansk Skovforening, er der opbakning.

- Vi er meget glade for at se en minister, der brænder for skovrejsning, og som virkelig har taget arbejdshandskerne på, siger direktør i Dansk Skovforening, Anders Frandsen på foreningens website.

Her gør han det også klart, at den grønne trepart er en gigantisk opgave.

- Vi er selvfølgelig klar til at bidrage konstruktivt, siger direktøren.

Konferencen var arrangeret af Dansk Skovforening og blev afviklet i Fællessalen på Christiansborg.



Heidi dyrker biodiversitet på de gamle kornmarker

Heidi Buur Holbeck har skiftet traditionelle landbrugsafgrøder ud med biodiversitet. På sin 27 hektar store landbrugsejendom giver hun plads til naturen og praktiserer blandt andet helårsgræsning med heste og geder.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

En brun hest lunter hen over marken, og et par geder hopper op på en væltet rødgran.

Hesten stopper og bider totter af det våde græs, imens gederne napper bark af det gamle nåletræ.

Landbrugsdriften er utraditionel hos

Heidi Buur Holbeck og hendes mand. I stedet for planteavl og skovbrug har de omdannet deres 27 hektar til et levende eksempel på, hvordan man kan få mere biodiversitet.

På ejendommen ved Ry i Østjylland omsætter hun nyeste forskning til praksis

med helårsgræsning og en lang række konkrete tiltag til gavn for biodiversiteten.

Her er der store lysåbne arealer, som skaber naturlige levesteder til dyr og planter.

- Det handler om at give naturen plads til at udfolde sig, siger Heidi Buur



*Heidi Buur Holbeck
helårsgræsser med heste
og geder. Det har på få
år haft en meget positiv
effekt på artsrigdommen på
ejendommen.*

Holbeck, som brænder for at vise, hvordan landmænd, kommuner og andre jordejere kan omdanne deres arealer til rige naturarealer.

- For mig er det vigtigt at afprøve de teorier, jeg rådgiver om. Det gør jeg her på vores egen ejendom, siger hun.

Baggrund indenfor naturrådgivning

Heidi Buur Holbeck har en solid baggrund inden for rådgivning i natur og biodiversitet.

I 22 år var hun ansat som naturchef på rådgivningscentret Seges i Skejby. Her arbejdede hun som leder af naturafdelingen og rådgav landmænd og landbrugsrådgivere om udvikling af biodiversitet.

I 2022 tog hun et stort skridt og etablerede egen rådgivningsvirksomhed sammen med kollegaen Anne Eskildsen.

De to forretningspartnere arbejder nu med ambitiøse projekter inden for natur og biodiversitet. Kunderne er blandt andet kommuner, fonde og private jordejere, der ønsker at fremme biodiversiteten på deres arealer.

Store folde

Heidi Buur Holbeck går ind på et stort

åbent areal, hvor der tidligere har været en granplantage. Arealet er heget, og det er på 7,5 hektar.

En lang række græsarter har godt fat sammen med urter, brombær og småbuske. Indimellem er der gamle stød med svampelegemer, som bryder det grønne tæppe.

- Da vi købte ejendommen, stod der gamle hugtsmodne nåletræer her på arealet. Det første, vi gjorde, var at skove træerne. Indtægten gav mulighed for at komme godt fra start med vores biodiversitetstiltag her på ejendommen, siger hun og tilføjer, at der ikke er fredskovspligt på den del af arealet, som blev skovet.

Heidi Buur Holbeck forklarer, at arealet blev heget, og nu bliver det helårsgræsset med heste og geder.

- Det har vi gjort siden sommeren 2021. Det har allerede haft en enorm god effekt på biodiversiteten.

- Netop kombinationen af heste og geder som græssere er god. Hestene æder primært græsset, imens gederne går efter småbuske, krat, tidsler, brombær og alt andet end græs. På den måde skaber dyrene bedre plads til de lyskrævende planter, siger hun.

Det er dansk landrace-geder og ifølge Heidi Buur Holbeck, æder de stort set alt.

- Selv de genstridige glansbladet hægbuske bliver gnavet ned ligesom gyvel og andre hårdføre arter, fortæller hun.

På den anden side af grusvejen er endnu en indhegning på godt syv hektar. Her blev høstet korn for sidste gang i 2020.

- Om sommeren er der et vildt blomsterflor. Vi har ikke sået noget herude, for frøpuljen er stor. Urterne er i stor fremgang. Vi ser almindelig kongepen, liden klokke, blåhat, blåmunke og mange arter, som ellers normalt først indfinder sig efter mange år uden dyrkning. Selv den rødlistede art gul evighedsblomst er dukket op, fortæller hun.

Længere fremme ligger der tonstunge kampesten imellem græs og buske.

- Vi har fået lagt de store sten ud på vores arealer som et af de seneste tiltag. Nogle af stenene har vi fået gravet delvist ned. Store sten bliver varmet op af solen, og er en vigtig varmekilde for krybdyr og



Store sten er blevet nedgravet på ejendommen. Stenene varmes op af solen til gavn for krybdyr.



Hestene er effektive til at æde græs, og gederne går efter småbuske, brombær og krat. Tilsammen skaber det et rigt blomsterflor.



På ejendommen er der stort blomsterflor om sommeren. En lang række arter er i fremgang. Der er almindelig kongepen, liden klokke, blåhat, blåmunke og mange arter, som ellers normalt først indfinder sig efter mange år uden dyrkning.



padder. Vi har set snog, hugorm og markfirben herude, siger hun.

Flere dagsommerfugle

På vejen videre rundt på arealerne fortæller hun, at der også er markant stigning i antallet af dagsommerfugle.

- Jeg tæller sommerfugle herude efter en standardiseret metode. De seneste tre år har vi set en tydelig stigning. På den tidligere granplantage er der i 2024 registreret en fordobling i antallet af individer forhold til 2023, siger Heidi Buur Holbeck og tilføjer at stigningen er sket til trods for, at 2024 var et katastrofalt dårligt sommerfugle-år.

Hun nævner arten brun pletvinge, som er rødlistet. Derudover har hun observeret markperlemor-sommerfugl, grøn busksommerfugl og en række andre arter. I alt

Rådgivere udgiver bog om biodiversitet

Heidi Buur Holbeck og Anne Eskildsen har skrevet og udgivet bogen **Genfortryllet**, som udkom i januar 2024.

Bogen er skabt for at give jordejere inspiration og de nødvendige redskaber til at fremme biodiversitet på en meningsfuld og effektiv måde.

Bogen er fyldt med praktiske råd og vejledning til jordejere, der ønsker at udvikle natur og biodiversitet på deres ejendomme.

Forfatterne realiserede projektet med midler fra 15. Juni Fonden.

Interesserede kan købe bogen ved: <https://unipress.dk/udgivelser/g/genfortryllet/>
Eller på skovdyrkershop.dk

19 forskellige arter er observeret på arealet.

- Vi har også set den meget sjældne edderkop orange hjulspinder herude. Man kan simpelthen kun blive glad af at gå herude. Det er fantastisk at opleve, at de tiltag, man sætter i gang, har tydelig

effekt, lyder det.

Fornuftig økonomi

Heidi Buur Holbeck og hendes mand Jesper har boet på ejendommen siden 2020, hvor de købte den i fri handel.

- Vi ledte efter en ejendom, hvor vi

Gederne er effektive til at holde arealerne lysåbne. Selv glansbladet hæg bliver effektivt bidt ned.



Væltede træer får lov til at blive liggende.

kunne nyde naturen og få lov til at eksperimentere med biodiversitetstiltag i praksis. Derfor slog vi til med det samme, da vi så denne ejendom, siger hun

Selvom skovdriften og dyrkningen af markafgrøder er stoppet, så er der alligevel en fornuftig økonomi på ejendommen.

- Jorden er meget sandet. Den er bestemt ikke velegnet til traditionel planteavl. Faktisk er jeg sikker på, at vi har en bedre økonomi ved det, vi laver nu - sammenlignet med traditionelt landbrug, siger Heidi Buur Holbeck.

Hun uddyber, at mange af biodiversitetstiltagene er støttet af tilskudskroner. Eksempelvis hegning af arealerne.

På den tidligere mark får vi grundbetalingen på 1900 kroner pr. hektar. Derudover får vi græspleje-tilskud på 1650 kroner pr hektar. Det er altså om-

kring 3600 kroner pr. hektar i tilskud. Nu har vi lige søgt den nye ekstensiveringsordning på 82.500 kroner pr. hektar i engangstilskud, forklarer hun.

I de gamle skovstykker har de søgt tilskud til at gøre ejendommens eksisterende skov urørt.

- Her forventer vi at få et sted mellem 80.000 til 100.000 kroner i tilskud pr. hektar. Alt i alt er der ret fornuftig økonomi i at "dyrke" biodiversitet i stedet for traditionelt skov- og landbrug hos os, lyder det.

Vil gerne inspirere

Turen videre på ejendommen går ned igennem stejle skrænter og et mindre stykke skov, hvor biodiversiteten også har førsteprioritet. Væltede træer får lov at blive liggende til gavn for dyr og svampe.

- Jeg synes det er interessant, at man kan gøre en forskel for natur og biodiversitet selv på mine 27 hektar. Jeg kan tydeligt se store forbedringer - også selvom vi kun har været i gang herude i få år, siger hun.

Det budskab vil hun gerne sende videre til andre.

- Jeg vil gerne inspirere til at andre kommer i gang med gode indsatser. Vi står i en voldsom biodiversitetskrise, hvor der er behov for alle gode tiltag, siger hun.

- Mit råd er, at man som lodsejer får skabt sig et overblik over sin natur og får prioriteret sin indsats. Erfaringerne her fra ejendommen er, at man bestemt ikke behøver at eje flere hundrede hektar for at kunne gøre en stor forskel for biodiversiteten i sit eget lokalområde, lyder det fra Heidi Buur Holbeck.

Certificeringen betalte sig:

Skovejer fik 17.000 kroner ekstra for sit råtræ

Med Skovdyrkernes hjælp fik Niels Søndergaard certificeret sin skov. Han ser certificeringen som et godt signal til omverdenen, som desuden har givet ekstra indtægter allerede ved første skovning.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Skovejer Niels Søndergaard har for nyligt fået skovet en hektar.

Umiddelbart før operationen blev skoven PEFC-certificeret. Det viste sig at være en god idé.

- Vi fik skovet omkring en hektar nåleskov. Det var primært rødgran, men også noget sitkagran og lidt lærk.

- Der var i alt omkring 500-600 kubikmeter råtræ, og certificeringen sikrede, at vi fik omkring 17.000 kroner ekstra for råtræet, fortæller Niels Søndergaard, som sammen med sin familie ejer skoven på 20 hektar ved Ry i Østjylland.

Gode tillæg

Skovdyrkernes skovfoged Thomas Nygaard Kristensen har været ansvarlig for skovningen.

Han uddyber, at der blev afdrevet en hektar rødgranbevoksning med sitka, skovfyr og lidt eg indblandet. Stabile skovfyr og eg er blevet bevaret på arealet.

- Derudover gennemførte vi tynding af 0,85 hektar, som har bidraget med en del energitræ i form af tynde skovfyr, birk med mere, fortæller han.

- Som følge af certificeringen blev tømmerarteringerne løftet med 50 kroner pr. kubikmeter og emballagetræet fik et ekstra tillæg på 15 kroner. Så alt i alt har det været en god økonomisk be-



En betydelig del af råtræet er afhentet. Der blev i alt 500-600 kubikmeter, oplyser medejer Niels Søndergaard.

slutning, lyder det fra Thomas Nygaard Kristensen.

Vigtigt signal

For skovejer Niels Søndergaard handler certificeringen om meget andet end øko-

nomi.

Han glæder sig også over, at han nu har dokumentation for at drive og dyrke skoven efter bæredygtige principper.

- Jeg afvikler mange aktiviteter i skoven og jeg har besøg af over 1000 forskel-



Der blev afdrejet omkring en hektar. Træet er solgt, efter at skoven blev certificeret.

lige mennesker hvert eneste år.

- PEFC-ordningen giver meget dokumentation om bæredygtige principper – og det har vi anvendt i vores naturformidling til de besøgende, lyder det.

Helt uproblematisk

Det er Skovdyrkerne Midt, som har gennemført certificeringen af skoven.

Ifølge Niels Søndergaard forløb det helt uproblematisk – og det gik hurtigt.

- Jeg har en grøn driftsplan, som blev udarbejdet for en del år siden. Den kunne fagfolkene fra Skovdyrkerne gøre brug af. De brugte også det eksisterende skovkort i processen med at certificere skoven.

- Så meget af arbejdet var lavet og kunne genbruges. Jeg har derfor oplevet processen som hurtig og ganske smidig. Det kan jeg bestemt ikke klage over, siger skovejeren.

I PEFC-ordningen er der blandt andet krav om arealer til biodiversitet, højtstubbe ved skovninger og skilttningsregler.

- Men med den måde, som jeg har dyrket skoven på frem til nu, kræver certificeringen ikke de store ændringer fra min side som ejer, siger han.

Gentilplanter med egne træer

Skovningen ved Niels Søndergaard blev gennemført tidligere i efteråret. Det meste af træet er nu afhentet.

Næste skridt er gentilplantning af arealet. ➔



Niels Søndergaard har selv frøsaet nye planter af kogler fra sin egen skov. De vil blive plantet ud på det skovede areal.

- Her hos Niels Søndergaard resulterede certificeringen i en fornuftig merindtægt til ham som skovejer. Vi kunne genbruge eksisterende skovkort. Derfor kunne vi certificere skoven for kun 5000 kroner. Certificeringstillægget bidrog med ekstra små 17.000 kroner for råtræet, så regnestykket var sundt allerede her ved første skovning, siger skovfogeden.

- Det samme vil gøre sig gældende ved mange andre skovningsprojekter, tilføjer han.

Han oplyser, at certificering kan gennemføres hurtigt.

- Er der allerede udarbejdet et skovkort eller en grøn driftsplan, så kan vi genbruge meget af materialet derfra. Det letter arbejdet meget, forklarer han.

⇒ Her har Niels Søndergaard sin helt egen måde at gøre tingene på. Han har nemlig selv frøsaet nåletræer med kogler fra egen skov.

De planter skal nu ud på det nye areal.

- Min plan er i første omgang at plante douglas, sitka og ædelgran i mindre holme på arealet. Til det formål vil jeg benytte mine egne planter, som jeg selv har frøsaet.

- Til resten af arealet forventer jeg at hyre Skovdyrkerne til at klare gentilplant-

ningen. Det kunne meget vel blive sitka-gran og douglasgran i blanding, fortsætter han.

God økonomi for skovejere

Skovfoged Thomas Nygaard Kristensen anbefaler gerne andre ejere at overveje certificering.

Han gør det klart, at hvis man står foran skovning af en vis størrelse, så kan det rent økonomisk bedst svare sig at blive certificeret.



Skovdyrkerne Midts skovfoged Thomas Nygaard Kristensen har været ansvarlig for skovningen.

Om skoven

- Skoven ligger ved Ry i Østjylland.
- Ejers af Niels Søndergaard, hans kone og børn.
- Skoven er på 20 hektar i alt og har tidligere hørt til Niels Søndergaards fødehjem, nemlig gården Sommerstedlund ved Ry i Østjylland.
- Der er tidligere gennemført et mageskifte og ved den lejlighed kunne der oprettes en skovejendom – og der kunne også laves generationsskifte.
- Bevoksningerne er blandet nål og løv. Skovrejsningsprojekt i to etaper gennemført fra 2012.
- Skoven dyrkes forstligt og har været passet af Skovdyrkerne i flere årtier.
- Der tilbydes en lang række aktiviteter i skoven for institutioner, skoler med mere. Det er blandt andet shelterovernatning, ture i skoven. Primitiv madlavning med mere.
- Se mere på www.natur-ligvis.dk



Fagfolk blev klogere på naturudpegninger

Skovdyrkerne afviklede temadag for nyligt, hvor knap 30 skovfogeder blev klogere på udpegningerne af værdifuld natur i private skove.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Hvornår er naturområder i skovene særligt værdifulde – og hvornår falder de ind under paragraf 25-natur?

Det blev Skovdyrkernes fagfolk klogere på ved en temadag for nyligt i Salten Langsøs skove ved Ry i Østjylland.

Her fortalte fagmedarbejdere fra den nye styrelse for grøn arealomlægning og vandmiljø om, hvordan de i praksis har gennemført det omfattende arbejde med at finde og udpege særligt værdifuld natur i private skove.

- Det har været et kæmpe arbejde. Men vi er stort set i mål, fortæller Louise Hjelmroth, forstfuldmægtig.

Hun forklarer, at det er blevet til omkring 13.000 hektar natur, som nu er udpeget i de private skove.

- Det svarer til omkring 3-4 procent af de private skoves areal. Det er nogenlunde samme procentandel, som tidligere er udpeget i offentlige skove, siger hun.

Fornuftige grænser

Morten Mylund Pedersen er en af de medarbejdere fra styrelsen, som har gennemført de praktiske registreringer i det midtjyske område.

Han forklarer, at selvom der er klare krav og retningslinjer for registreringerne, så har det menneskelige faglige skøn også spillet en rolle.

- Vi arbejder med natur, og her er det ikke altid sort eller hvidt.

- For eksempel har vi en naturkategori, hvor det i kravet indgår, at jordbunden skal være meget fattig. Vi har ikke mulighed for at tage jordprøver, og derfor må vi tage en vurdering på stedet, siger han.

Morten Mylund Pedersen forklarer, at ➔



Skovdyrkernes skovfogeder fik ny viden om udpegningen af paragraf 25-natur i skovene.



Louise Hjelmroth og Morten Mylund Pedersen fortalte om projektet og om, hvordan udpegningerne er sket i praksis

man går efter et øjebliksbillede.

- Jeg registrerer det, som jeg ser den pågældende dag. Det kan godt være, at et område har stort potentiale for at udvikle høj naturværdi over tid. Men hvis ikke de faglige krav er opfyldt på registreringsdagen, så registrerer vi det ikke, fastslår han.

- Indimellem har jeg også drøftet registreringer med kollegerne. Alt sammen for at få så gode og ensartede registreringer som muligt, siger Morten Mylund Pedersen.

Kunstig intelligens har hjulpet

Til at hjælpe med udpegningerne har styrelsen brugt kunstig intelligens. Den kunstige intelligens har fundet de potentielle arealer for paragraf 25-natur. På den måde har styrelsens medarbejdere kunnet koncentrere sig om at kontrollere og registrere de områder, som den kunstige intelligens har udpeget.

- Hele besigtigelsesarealet, som den kunstige intelligens har fundet, er omkring 30.000 hektar, hvilket er grænsen for hvad

vi kunne nå at besøge manuelt. Vi har derfor haft god nytte af den kunstige intelligens, som har været meget effektiv til at udpege områder med potentiale for paragraf 25-natur, siger Louise Hjelmroth.

Der kan dog godt være områder, som er registreret manuelt.

Sådan lyder paragrafferne

- Miljø- og fødevarerministeren kan registrere andre naturmæssigt særlig værdifulde skove end dem, der er omfattet af kortlægningen efter § 15.
- På grundlag af registreringen efter stk. 1 eller kortlægningen efter § 15 kan ministeren indgå aftaler med ejerne om at sikre en drift, der understøtter og fremmer den biologiske mangfoldighed.

Kilde: Skovlovens paragraf 25

- Vi har registreret arealer, hvis vi er stødt på dem på vejen hen til besigtigelsesarealet. Men vi har ikke selvstændigt opsøgt andre arealer i skovene end dem, som den kunstige intelligens har peget på, siger hun.

Det har også været en prioritet, at områderne skal være fornuftigt og logisk afgrænsede.

- Registreringerne skal falde naturligt ind i arealet. Vi har derfor tilstræbt at lade afgrænsningerne følge naturlige skel i landskabet som eksempelvis stier, vandløb, veje eller lignende. Vi vil ikke have blækspruttede registreringer, siger Louise Hjelmroth.

Ingen restriktioner

Fra styrelsen lyder det, at registreringerne stort set er afsluttede nu.

- Vores registreringer ligger meget snart offentligt tilgængelige på Danmarks Miljøportal. Her kan skovejerne og andre interesserede gå ind og fremsøge dataene, siger Louise Hjelmroth.

For skovejerne følger der ingen restriktioner med udpegningerne.

- Skovejerne har ikke fået begrænsninger af nogen art. Ejerne kan fortsat drive og dyrke skoven som de plejer – også i de registrerede naturområder, siger Louise Hjelmroth.

Om der vil komme begrænsninger i fremtiden, er umuligt at svare på.

- Det er helt op til politikerne. Det er umuligt at svare på, om der vil blive iværksat nye love eller tiltag fremover, som pålægger restriktioner i de registrerede områder, lyder vurderingen.

Har du spørgsmål vedrørende en udpegning, er du velkommen til at tage fat i din skovfoged ved Skovdyrkerne.



Der er i alt blevet udpeget omkring 13.000 hektar paragraph 25-natur. Udpegningen er stort set afsluttet.

Fakta

Paragraph 25-skov er naturmæssigt særlig værdifuld skov, der ikke er omfattet af Natura 2000 og er beskrevet i skovlovens paragraph 25.

Paragraph 25-skov er skov med naturværdier, der rækker udover det gennemsnitlige og almindelige.

Der er især fokus på:

- Overvejende naturlig skov, det vil sige ikke-plantet skov, med særligt store forekomster af store træer, gamle træer, herunder veterantræer, hultræer og andre naturmæssigt værdifulde træer samt dødt ved.
- Skov af eller med særlige træarter som for eksempel småbladet lind, der angiver særlig lang tids skovdække.
- Skov på voksesteder, der giver helt særlige naturforhold – for eksempel kildevæld, erosion eller kalkbund.
- Skove med særlig lang kontinuitet. Skovlovens paragraph 25 gør det muligt at kortlægge "andre naturmæssigt særlig værdifulde skove" end dem, der er omfattet af kortlægningen efter paragraph 15. Paragraph 15 omhandler kortlægning af skov efter EU-habitatdirektivet.

Udpegningen i private skove er foregået fra 2023 til 2024.

Der er anvendt kunstig intelligens til at udpege de potentielle naturarealer. Den kunstige intelligens har analyseret hele det private danske skovareal. Den har fundet omkring 30.000 hektar med potentiel paragraph 25-natur, som er blevet besigtiget.

De endelige udpegninger er på cirka 13.000 hektar, hvilket svarer til omkring 3-4 procent af det private skovbrug.

Ny struktur skal skabe bedre samarbejde i Skovdyrkerne

Skovdyrkerne ændrer ledelsesstrukturen. Målet er styrket samarbejde imellem foreningerne og at skabe en mere effektiv organisation til gavn for medlemmerne.

De fem skovdyrkerforeninger gennemfører i øjeblikket markante ændringer i organisationen.

Der indføres ny ledelsesstruktur sammen med mere samarbejde og flere fælles løsninger på tværs af foreningerne.

Ændringerne skal styrke samarbejde og effektivitet i organisationen.

Den største ændring er indførelsen af en ny direktion, som skal tage ansvar for Skovdyrkerne strategiske udvikling og driften af fælles opgaver.

Den nye direktion kommer til at bestå af en administrerende direktør, en skovbrugsdirektør og en økonomichef.

Stillingen som administrerende direktør for De Danske Skovdyrkerforeninger besættes internt af Henrik Fredslund-Petursson. Han skifter dermed stilling fra skovrider i Skovdyrkerne Syd.

Stillingen som skovbrugsdirektør besættes internt af Michael Sheedy Gehlert. Han skifter dermed stilling efter mere end 30 år som skovrider i Skovdyrkerne Vestjylland.

Ny økonomichef bliver Kenneth Holmbech, som skifter fra stillingen som økonomichef ved Skovdyrkerne Øerne.

Langvarig proces bag ændringerne

Ændringerne er resultatet af en strategisk proces, som startede tilbage i efteråret 2023 på initiativ fra hovedbestyrelsen.

I processen har der været afviklet interviews med skovridere, medarbejdere og bestyrelsesmedlemmer, og der er

gennemført en medlemsundersøgelse. Derudover har der været afholdt workshops og drøftelser i de lokale bestyrelser.

Konklusionerne har peget på mere samarbejde om fællesløsninger - samt mere handlekraft i fællesskabet.

- Det har vi lyttet til, og derfor tilpasser vi organisationen, så vi kan handle hurtigere og mere effektivt om fælles opgaver. Samtidig bevarer vi den lokale forankring og det tætte samarbejde med vores medlemmer. Det er en vigtig investering i fremtiden, siger Lars Skou Glerup, formand for hovedbestyrelsen.

Fælles løsninger på tværs af lokalforeningerne

Organisationsændringen får også betydning for medarbejdere, der arbejder med fælles opgaver.

Fremover vil de blive ansat af fællesskabet og organiseret efter deres opgavetyper frem for geografi. Alle medarbejdere beholder deres nuværende arbejdssteder, og ændringerne vil ikke medføre afskedigelser.

Der skal indarbejdes et nyt fælles ERP-system for lokalforeningerne. Derudover skal der arbejdes på en fælles retning, når det gælder skovfogedernes IT-værktøjer.

Til gavn for medlemmerne

Henrik Fredslund-Petursson gør det klart, at de nye ændringer gennemføres for at sikre, at Skovdyrkerne fortsat kan levere faglig stærk og konkurrencedygtig rådgivning til medlemmerne.



- Med organisationsændringen investerer vi i fællesskabet og fremtiden. Fremover kan vi løse større projekter og fællesopgaver med mere kraft og højere hastighed. Vi frigiver tid til skovridere og skovfogeder, og



Skovfogederne fortsætter med at betjene de samme medlemmer som hidtil, og den faglige skovbrugsrådgivning forbliver lokalt forankret i foreningerne rundt om i landet. Arkivfoto.

Ansvar for driften af lokalforeningerne fortsætter uændret med lokale bestyrelser og lokale skovridere, siger administrerende direktør Henrik Fredslund-Petursson.

Han understreger, at man som medlem i en af de fem skovdyrkerforeninger ikke vil mærke store ændringer her og nu.

- Skovfogederne fortsætter med at betjene de samme medlemmer som hidtil, og den faglige skovbrugsrådgivning forbliver lokalt forankret i foreningerne rundt om i landet, siger Henrik Fredslund-Petursson.

Ændret organisation

Med udsigten til at DDS' Sekretariat nedlægges i den nuværende form, og sekretariatets opgaver lægges ind under den kommende direktion, har Kristian Gernow efter eget ønske valgt at fratræde efter syv års ansættelse som sekretariatschef.

Kristian Gernow fortsætter i stillingen indtil den 31. december, og vil i perioden dels afslutte en række særlige opgaver efter aftale med DDS' formandskab, dels sikre en god overdragelse af sekretariatets medarbejdere og opgaver til den nye struktur.

Henrik Fredslund-Petursson og Kenneth Holmbech tiltræder i den nye direktion pr. 1/1 2025. Skovbrugsdirektør Michael Sheedy Gehlert tiltræder pr. 1/7 2025.

Der igangsættes en rekrutteringsproces med henblik på at ansætte nye skovridere til Skovdyrkerne Syd og Skovdyrkerne Vestjylland, samt en afklaring af den fremtidige ledelse af Skovdyrkerne Øerne.

Ændringerne er gennemført med fuld opbakning fra de lokale bestyrelser for skovdyrkerforeningerne Nord-Øst, Midt, Vestjylland, Øerne og Syd samt skovriderne. /jma

vi sikrer adgang til den nyeste viden og de bedste redskaber til gavn for vores medlemmer.

- Samtidig er det vigtigt at sige, at nærhed og lokal forankring fortsat er i fokus.

Kommune vil kåre det smukkeste træ

Kolding Kommune inviterer alle borgere til at kåre byens smukkeste træ i en ny konkurrence. Idéen kommer fra en studietur til Holland, hvor politikerne lod sig inspirere af en lignende tradition.

- Jeg håber, at borgerne i kommunen ser mere på de træer, som man møder i sin dagligdag, og så finder ud af, hvilken værdi de egentlig har, når man går forbi et godt træ, siger den socialdemokratiske Koldingpolitiker Filip Bekic Bladt til dr.dk.

Han fremhæver, at træer bidrager med skønhed og værdi til vores dagligdag, og derfor vil kommunen gerne sætte mere fokus på dem.

Konkurrencen fungerer sådan, at alle i kommunen kan nominere deres favoritræ ved at indsende et billede. Vindertræet får et særligt skilt og titlen som årets træ, som det kan bære frem til 2026, hvor et nyt træ kåres.

Mere fokus på byens træer

Rune Kjærgaard Lange, naturvejleder i Kolding, er begejstret for initiativet.

Han mener, det er en god måde at sætte fokus på træernes betydning for både mennesker og natur. Han har selv egetræet som personlig favorit – og gerne gamle eksemplarer.

- Jo ældre det er, jo mere specielt. Når jeg ser store træer inde i byen, så synes jeg jo, at det er fantastisk, at man har bevaret dem, siger han ifølge dr.dk.

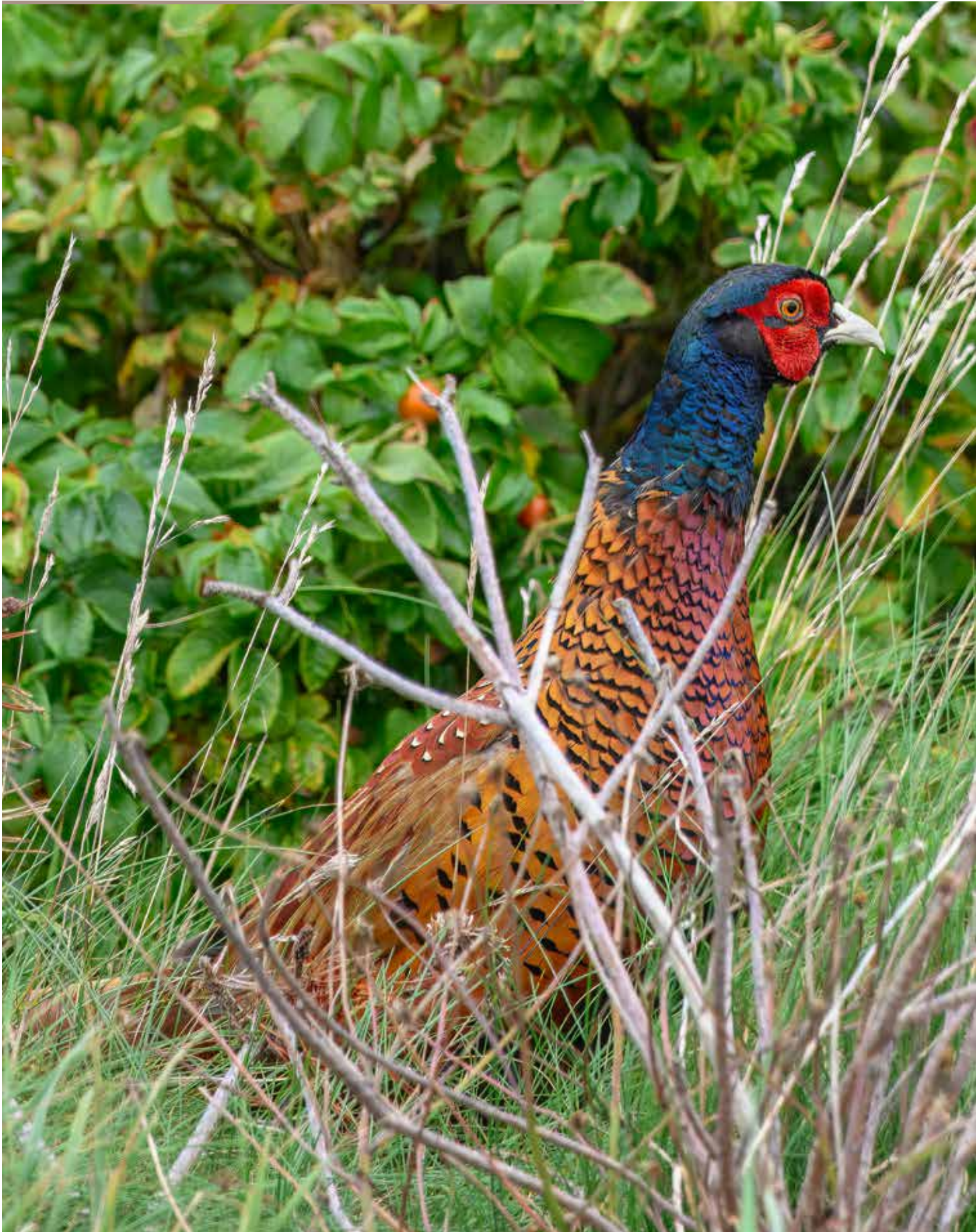
Også Iben Margrete Thomsen, seniorrådgiver fra IGN, Københavns Universitet, roser Kolding Kommune for at sætte fokus på træerne i byen.

Hun mener, at der mangler flere positive historier om danske træer.

- Jeg synes, at det er en genial ide. Tænk, at der er nogen, der går ud og sætter positivt fokus på træer i vores byer, det er da dejligt. Jeg ser frem til at se, hvad de finder på, siger hun.

Hun gør opmærksom på, at der er mange kedelige historier om træer, der bliver fældet, og træer, der ikke bliver passet ordentligt på.

Konkurrencen løber af stablen næste år.





Skovfoged Kim Have fra Skovdyrkerforening Øerne har sammen med praktikant Freja Dombornowsky flere gode råd til ejere eller kommende ejere af en remise.

Giv plads til vildtet og insekterne

Vinteren kommer, og vildtet får brug for steder, hvor de kan søge ly for vind og vejr. Her kan en remise være en afgørende faktor for det lokale dyreliv, hvis den er etableret rigtigt.

De ligger ofte midt på markerne som små selvstændige verdener. Et helle for vildtet og til glæde for forbipasserende, der måske ser en agerhøne eller råvildt løbe derind. Der er selvfølgelig tale om remiser. Remiserne pynter i det åbne danske kulturlandskab, hvor der kan være langt mellem de levende hegn eller skove, som ellers giver dyrene fred og ro.

Snart kommer kong Vinter, og dermed bliver der brug for al den læ, som remisen kan give.

Skovfoged Kim Have fra Skovdyrkerforening Øerne har sammen med praktikant Freja Dombornowsky flere gode råd til ejere eller kommende ejere af en remise, for de små naturøer gavner mere, end man måske tror.

- Skal du etablere en remise, har mange den opfattelse, at man skal plante træer på det udvalgte område, men det er faktisk buske, du skal gå efter. Min tommelfingerregel er cirka 15 procent træer og buske for resten. Og plant selv-



Insekter udgør en stor del af fødegrundlaget for fasanekyllinger og agerhønskyllinger, der derfor også vil tiltrækkes af biotopen.

følgelig hjemmehørende arter som kornel, slåen, dunet gedebled og roser som æblerose og hunderose. Når det kommer til træer, skal man vælge lystræer som ask og eg. Det er træer, hvor der slipper meget lys ned gennem trækronen til skovbunden, hvilket giver mulighed for, at buskene kan trives.

Husk hegn ved højt vildttryk

Flere gange om året hjælper Skovdyrkerne Øerne lodsejere med at tynde i remisier. Og her oplever de ofte, at der er alt for mange træer. I modsætning til buske har træer ikke lavthængende grene, der giver beskyttelse mod vinden. Det betyder, at remisen ikke tjener sit formål, som er at beskytte vildtet.

– På vores hjemmeside kan man læse mere om, hvordan man etablerer en remise, og hvad vi kan hjælpe med. Det er dog vigtigt at begynde med en såkaldt fodpose i yderkanten af området. Det bety-

der kort og godt, at du planter flere rækker med buske, inden du fortsætter med træer. Og har du et højt vildttryk, er det samtidig vigtigt at få området hegnet ind, siger Kim Have.

Skovfogedeleven Freja Dornbernowsky er ved at skrive om netop de mange muligheder, remiser kan give et område. Og der er flere valg.

– Selvom forskellige typer fauna har forskellige krav til levesteder, er det stadig muligt at indrette en remise, der tilgodeser flest mulige arter. Ønsker man at tiltrække insekter, er blomstrende og bærbærende buske og træer en fordel.

– Insekter udgør en stor del af fødegrundlaget for fasanekyllinger og agerhønskyllinger, der derfor også vil tiltrækkes af biotopen. Ved at skabe lysninger i den større remise kan man også imødekomme haren, agerhønen og fasanens behov for soleksponerede områder. Nogle af lysningerne kan holdes som bar jord eller som

arealer, man holder slået, til gavn for hare, klovbærende vildt samt hønsefugle og insekter, og nogle kan anlægges som vildtagre, så de kan danne fødegrundlag for klovbærende vildt og harer det meste af året.

Renhold området

For at give en nyetableret remise de bedste vækstbetingelser er det vigtigt, at den bliver renholdt de første fire-fem år, påpeger Kim Have.

– Det er alfa og omega og noget, som vi selvfølgelig har stor erfaring med. Herefter lader vi stedet være. Efter nogle år kan det dog være nødvendigt at forny remisen. Her kan vi hjælpe med at beskære buskene ned til 30-50 centimeter og på den måde give området nyt liv.

– I Danmark har vi færre levende hegn og tilflugtssteder for vores insekter og vildt. Derfor kan en remise på ens jorde gøre underværker, hvis man passer den rigtigt.